

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2018-2024

1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	Patomorfologia
Kod przedmiotu/ modułu*	Pm/C
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Wydział Medyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Medyczny
Kierunek studiów	Lekarski
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
Rok i semestr studiów	III rok, 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
Koordinator	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Lek. Joanna Gustalik Lek. Michał Osuchowski Lek. Piotr Przyczyna

* - zgodnie z ustaleniami na wydziale

1.2. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Cw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
30	40	-	-	-	-	-	-	6

1.3. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej X zajęcia on line

1.4. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Zaliczenie kursów z anatomii, histologii i fizjologii.
--

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu/modułu**

C1	Zdobycie wiedzy z zakresu patologii ogólnej w postaci teoretycznej oraz praktycznej (analiza obrazu makroskopowego zmian patologicznych w narządach, ćwiczenia mikroskopowe oraz udział w badaniu autopsyjnym)
C2	Zrozumienie zmian strukturalnych i czynnościowych w komórkach, tkankach i narządach w

	przebiegu chorób i w trakcie leczenia.
C3	Kształtowanie umiejętności powiązania objawów chorobowych ze zmianami strukturalnymi w komórkach, tkankach i narządach.
C4	Poznanie różnych rodzajów badań patomorfologicznych oraz umiejętność wyboru patomorfologicznych metod diagnostycznych.

3.2 EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU/ MODUŁU (WYPEŁNIA KOORDYNATOR)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	zna nazewnictwo patomorfologiczne	C.W25
EK_02	zna podstawowe mechanizmy uszkodzenia komórek i tkanek	C.W26
EK_03	zna zagadnienia z zakresu szczegółowej patologii narządowej, obrazy makro- i mikroskopowe oraz przebieg kliniczny zmian patomorfologicznych w poszczególnych narządach	C.W30
EK_04	opisuje konsekwencje rozwijających się zmian patologicznych dla sąsiadujących topograficznie narządów	C.W31.
EK_05	wymienia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne	C.W32.
EK_06	wymienia postacie kliniczne najczęstszych chorób poszczególnych układów i narządów, chorób metabolicznych oraz zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej	C.W33
EK_07	potrafi powiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami oznaczeń laboratoryjnych	C.U11
EK_08	analizuje zjawiska odczynowe, obronne i przystosowawcze oraz zaburzenia regulacji wywoływane przez czynnik etiologiczny	C.U12

3.3 TREŚCI PROGRAMOWE (wypełnia koordynator)

A. Problematyka wykładu

	Temat	Wykładowca
Wykład 1	Wprowadzenie do patomorfologii. Podstawowe pojęcia: badanie histopatologiczne, cytologiczne, śródoperacyjne i autopsyjne. Badania histochemiczne i immunohistochemiczne. Badania molekularne. Etapy diagnostyki patomorfologicznej. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line
Wykład 2	Procesy adaptacyjne: zanik, rozrost, przerost, metaplasja. Zwyrodnienia, martwice i apoptoza – definicje, patomechanizmy. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 3	Zapalenia: patomechanizm, definicje, klasyfikacje, przykłady. Regeneracja, naprawa, bliznowacenie. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 4	Przekrwienie i niedokrwienie. Obrzęk, krwotok, wstrząs, zakrzepica, zatory,	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR

	zawały, rozsiane wykrzepianie wewnątrznaczyniowe. Przykłady.	Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 5	Choroby naczyń krwionośnych: rodzaje odpowiedzi ściany naczyń na uszkodzenie, stwardnienie tętnic, miażdżyca, tętniaki, zapalenia tętnic i żył, żylaki, nowotwory. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 6	Choroby serca: choroba niedokrwienna, zawał, niewydolność lewokomorowa i prawokomorowa, kardiomiopatie, nowotwory. Choroby osierdzia. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line
Wykład 7	Nowotworzenie: definicja, terminologia, klasyfikacje nowotworów, nowotwory łagodne i złośliwe, różnicowanie, dojrzewanie, anaplazja, kataplazja, dysplazja. Stany i zmiany przednowotworowe. Szerzenie się chorób nowotworowych. Wpływ nowotworu na ustrój gospodarza. Zespoły rzekomonowotworowe. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 8	Niedokrwistość – definicje, przykłady, patomechanizm, powikłania. Skazy krwotoczne – definicje, przykłady, patomechanizm, powikłania. Choroby rozrostowe nienowotworowe i nowotworowe układu krwiotwórczego i limfatycznego - przykłady, patomechanizm, postacie morfologiczne, powikłania.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line
Wykład 9	Choroby nienowotworowe nerek: zapalenia, cukrzyca, kolagenozy, wstrząs. Nowotwory łagodne i złośliwe, przerzuty do nerek. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 10	Choroby nienowotworowe i nowotworowe pęcherza moczowego. Choroby męskiego układu rozrodczego: zapalenia jąder, łagodny przerost prostaty, rak prostaty. Nowotwory jąder i prącia. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Dr Paweł Porzycki Wykład on-line
Wykład 11	Choroby opłucnej: zapalenia, nowotwory pierwotne i przerzutowe opłucnej. Choroby śródpiersia: zapalenia, zaburzenia rozwojowe, nowotwory pierwotne, grasiczaki, guzy zarodkowe. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line
Wykład 12	Choroby nienowotworowe płuc: zaburzenia rozwojowe, rozedma, zapalenia płuc, choroby ziarniniakowe: sarkoidoza, gruźlica, zapalenie naczyń i ziarniniakowatość, histiocytoza H, zapalenie płuca z nadwrażliwości, idiopatyczne włóknienie płuc, pylice. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line
Wykład 13	Nowotwory płuc: rak drobnokomórkowy i niedrobnokomórkowy, nowotwory	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line

	nienabłonkowe, przerzuty do płuc. Przykłady.	
Wykład 14	Patologia żeńskich narządów płciowych: jajników, jajowodów, macicy. Przykłady	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line
Wykład 15	Choroby gruczołu piersiowego: zapalenia, rozrosty, inwolucja, nowotwory łagodne i złośliwe, nowotwory nabłonkowo-mezenchymalne, rak piersi: klasyfikacja histologiczna i molekularna. Przykłady.	Dr hab. n. med. Ewa Kaznowska, prof. UR Wykład on-line

Wykłady odbywają się wyłącznie on-line

B. Problematyka ćwiczeń

lp	Treści merytoryczne
1	Ćwiczenia organizacyjne
2	Procesy adaptacyjne: zanik, przerost, rozrost, metaplazja. zwyrodnienia, martwice i apoptoza.
3	Zapalenia, regeneracja, naprawa i bliznowacenie.
4	Zaburzenia hemodynamiczne: wstrząs, zakrzepica, zatory, zawały, zespół rozsianego wykrzepiania wewnątrznaczyniowego.
5	Choroby naczyń krwionośnych: odpowiedź ściany naczyń na uszkodzenie, stwardnienie tętnic, miażdżycy, tętniaki, zapalenia naczyń krwionośnych, żylaki, nowotwory.
6	Choroby serca: choroba niedokrwienna, zawał, niewydolność lewokomorowa i prawokomorowa, kardiomiopatie, nowotwory. Choroby osierdzia.
7	Nowotworzenie: definicja, terminologia, klasyfikacje nowotworów, nowotwory łagodne i złośliwe, różnicowanie, dojrzewanie, anaplazja, kataplazja, dysplazja. Stany i zmiany przednowotworowe. Szerzenie się chorób nowotworowych. Wpływ nowotworu na ustrój gospodarza. Zespoły rzekomonowotworowe.
8	Niedokrwistość – definicje, przykłady, patomechanizm, powikłania. Skazy krwotoczne – definicje, przykłady, patomechanizm, powikłania. Choroby rozrostowe nienowotworowe i nowotworowe układu krwiotwórczego i limfatycznego - przykłady, patomechanizm, postacie morfologiczne, powikłania.
9	Choroby nienowotworowe nerek: zapalenia, cukrzyca, kolagenozy, wstrząs. Nowotwory łagodne i złośliwe, przerzuty do nerek.
10	Choroby nienowotworowe i nowotworowe pęcherza moczowego. Choroby męskiego układu rozrodczego: zapalenia jąder, łagodny przerost prostaty, rak prostaty. Nowotwory jąder i prącia.
11	Choroby opłucnej: zapalenia, nowotwory pierwotne i przerzutowe opłucnej. Choroby śródpiersia: zapalenia, zaburzenia rozwojowe, nowotwory pierwotne, grasiczaki, guzy zarodkowe.
12	Choroby nienowotworowe płuc: zaburzenia rozwojowe, rozedma, zapalenia płuc, choroby ziarniniakowe: sarkoidoza, gruźlica, zapalenie naczyń i ziarniniakowatość, histiocytoza z komórek Langerhansa, zapalenie płuca z nadwrażliwości, idiopatyczne włóknienie płuc, pylice.
13	Nowotwory płuc: rak drobnokomórkowy i niedrobnokomórkowy, nowotwory nienabłonkowe, przerzuty do płuc.
14	Patologia żeńskich narządów płciowych: jajników, jajowodów, macicy, pochwy, sromu. Choroby gruczołu piersiowego: zapalenia, rozrosty, inwolucja, nowotwory łagodne i złośliwe, nowotwory nabłonkowo-mezenchymalne, rak piersi: klasyfikacja histologiczna i molekularna.
15	Kolokwium semestralne

Ćwiczenia odbywają się w formie tradycyjnej

C. METODY DYDAKTYCZNE

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia: prezentacja multimedialna, demonstracja przypadków bieżącej diagnostyki histopatologicznej w korelacji z danymi klinicznymi, nauka oceny makroskopowej i mikroskopowej z wykorzystaniem techniki mikroskopii świetlnej, immunohistochemii oraz elementów biologii molekularnej wraz ze sporządzeniem raportu, nabywanie i doskonalenie umiejętności rozpoznawania i właściwego różnicowania określonych zmian morfologicznych, zestawianie zmian morfologicznych z obrazem klinicznym z ustaleniem epikryzy końcowej. E-konsultacje dydaktyczne.

Praca własna studenta: praca z książką i materiałami udostępnionymi przez prowadzących w formie elektronicznej

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01-EK_06	Zaliczenie pisemne	W
EK_07-EK_08	Zaliczenie praktyczne	Ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Obecność na wszystkich formach zajęć jest obowiązkowa.

Wykłady:

Kolokwium pisemne

Ocena wiedzy :

5.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 90%-100%

4.5 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 84%-89%

4.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 77%-83%

3.5 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 70%-76%

3.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 60%-69%

2.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia poniżej 60%

Ćwiczenia:

1. pełne uczestnictwo i aktywność w ćwiczeniach

2. zaliczenia pisemne cząstkowe

Zakres ocen: 2,0 – 5,0

Ocena umiejętności :

5.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, jest dobrze przygotowany, prawidłowo przygotowuje preparat i rozpoznaje patogeny pod mikroskopem

4.5 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, z niewielką pomocą prowadzącego prawidłowo przygotowuje preparat i rozpoznaje patogeny pod mikroskopem

4.0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, z większą pomocą prowadzącego przygotowuje preparat i rozpoznaje patogeny pod mikroskopem

3.5 – student uczestniczy w zajęciach, jego zakres przygotowania nie pozwala na całościowe przedstawienie

omawianego problemu, często popełnia błędy podczas przygotowywania preparatu i błędnie rozpoznaje patogeny pod mikroskopem

3.0 – student uczestniczy w zajęciach, formułuje wnioski wymagające korekty ze strony prowadzącego, popełniając jednak duże błędy podczas przygotowywania preparatu i błędnie rozpoznaje patogeny pod mikroskopem

2.0 – student biernie uczestniczy w zajęciach, wypowiedzi są niepoprawne merytorycznie, nie rozumie problemów, podczas przygotowywania preparatu popełnia błędny oraz nieprawidłowo rozpoznaje patogeny pod mikroskopem

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Aktywność	Liczba godzin/ nakład pracy studenta
godziny zajęć wg planu z nauczycielem	70
przygotowanie do zajęć	100
udział w konsultacjach	2
czas na napisanie referatu/eseju	-
przygotowanie do zaliczenia	50
Udział w zaliczeniu	1,5
SUMA GODZIN	223,5
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Robbins Patologia – wyd. III polskie pod red. Prof. W. Olszewskiego. Urban&Partner, Wrocław 2019. Patologia znaczy słowo o chorobie - tom I wyd. III pod red. W. Domagały. Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2016 Patologia znaczy słowo o chorobie - tom II wyd. III pod red. W. Domagały. Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2019 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Atlas histopatologii „Tajemniczy świat chorych komórek człowieka” - W. Domagała, M. Chosia, E. Urasińska. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2006
---

5. Literatura naukowa: artykuły w czasopismach naukowych

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej